

**ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
НА ФОНДАЦИЯ “ГЛОБАЛНИ БИБЛИОТЕКИ – БЪЛГАРИЯ”
ПРЕЗ 2021 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод.....	3
1. Институционален капацитет и управление на Фондацията:	3
1.1. Дейност и заседания на Управителния съвет	3
1.2. Дейност и заседания на Настоятелството	3
1.3. Роля на Обществения съвет.....	4
1.4. Оперативен екип.....	4
1.5. Споразумения за сътрудничество и поддръжка на техниката	4
2. Застъпничество за мрежата от обществени библиотеки	5
2.1. Национален форум „Библиотеките днес”	5
2.2. Годишни награди на ФГББ.....	7
2.3.Участие в национални и международни прояви	8
2.3.1. ALL Digital Week	9
2.3.2. XXXI научна национална конференция „Библиотеките предизвикателства и трансформации в COVID 19 среда”	9
2.3.3. Европейска седмица на кодирането	10
2.3.4. Други кампании и участия.....	10
3. Развитие на капацитета на ФГББ и мрежата от обществени библиотеки чрез проекта дейност	11
3.1. Проект „БИБЛИО – повишаване на дигиталните умения и компетентности на библиотекарите в Европа“	11
3.2. Проект „Писмени съкровища по Долен Дунав”	12
3.3. Проект „Финансова грамотност чрез обществените библиотеки	14
3.4. Проект „Обучение за бъдещето	15
Заклучение	

Увод

През 2021 г. Фондация „Глобални библиотеки – България”, продължи своята работа, съобразно мерките въведени от държавните органи във връзка с продължаващото разпространение на COVID 19 пандемията..

Основните приоритети, заложи в програмата за дейността, бяха ориентирани към изпълнение на мисията и целите на Фондацията за приобщаване на българските граждани към глобалното информационно общество за подобряване качеството им на живот и за насърчаване на гражданското участие чрез обществените библиотеки.

Всички планирани дейности за постигане на заложените приоритети, бяха планирани така, че да могат бързо да се адаптират и реализират в онлайн среда. Екипът на ФГББ и наетите експерти осигуриха доброто изпълнение на текущите проектите, в които Фондацията участва като водеща организация или партньор при постоянна комуникация с партньорите и съответните управляващи органи за да може да изпълняват заложените дейности без да се застрашава живота и здравето на екипите по проектите и целевите групи. Подадени бяха три проекта, като ФГББ участва като партньор. Запази се тенденцията за предпазливост по отношение на подаването на нови проекти с оглед на трудностите в планирането на дейности в условия на COVID 19.

1. Институционален капацитет и управление на Фондацията:

1.1. Дейност и заседания на Управителния съвет

През 2021 г. Управителният съвет на ФГББ проведе 5 заседания, от които 3 онлайн заседания. Общо бяха взети 20 решения. Основната част от решенията са свързани с изпълнението на проектите, в които участва ФГББ и с работната програмата. Членове на УС активно участваха в планирането и провеждането на 6-я национален форум „Библиотеки днес”, с международно участие, който се проведе онлайн през платформата Zoom и беше предаван към мрежата от библиотеки през Facebook. Друга част от решенията бяха свързани с изпълнението на проектите, по които работи ФГББ през годината. УС взе и 2 неприсъствени решения за ново удължаване срока за изпълнение на проект „Писмени съкровища по Долен Дунав”, по които ФГББ е водещ партньор заради променените условия на работа, произтичащи от COVID 19 и за допълнение в Статута на наградите на ФГББ, с което наградата в категория "Спомоществувател" ще носи на Снежана Янева в нейна памет. Снежана Янева е Председател на Настоятелство на фондация Глобални библиотеки – България 2016-2019 г. и председател на Българската библиотечно-информационна асоциация в периода 2012-2019 г.

1.2. Дейност и заседания на Настоятелството

2021 беше година, в която страната се управлява от редовно правителство до март и две служебни правителства. Настоятелството нямаше възможност да проведе редовно годишно заседание, поради промени в Министерство на културата и Министерство на

транспорта, информационните технологии и съобщенията и взе неприсъствени решения за приемане на годишния доклад за дейността на Фондацията и годишния финансов отчет за 2020 г.

1.3. Роля на Обществения съвет

През 2021 г. ни напусна Марин Бодаков – секретар и член на Обществения съвет от самото начало. Продължи традицията негови членове да участват в работата на Комисията за определяне на носителите на годишните награди на ФГББ. През 2021 доц. Георги Лозанов, проф. Боряна Христова, проф. Владимир Атанасов, Георги Константинов и Снежана Йовева бяха одобрени от УС да определят носителите на 5-те годишни награди на ФГББ. Наградите бяха връчени 25 ноември 2021 г., в клуб „Перото“ и бяха посветени на паметта на Марин Бодаков.

1.4. Оперативен екип

Приетите решения от Управителния съвет се реализираха от оперативния екип на Фондацията, който се ръководи от изпълнителен директор. През 2020 г. оперативният екип се състоеше от 3 души, изпълнителен директор, един експерт, един технически сътрудник и един ръководител проект, нает по втори трудов договор за 4 ч. за времето на изпълнение на проекта. В изпълнението на проектите, по които работи ФГББ участват 5 наети с решения на УС след предложения от ИД.

През 2021 г. редица издатели се обърнаха към ФГББ с предложения да дарят книги на библиотеки в страна като Фондацията консултира предложените заглавия и бройки с библиотеките и поеме разходите по доставка на книгите. Общо през 2021 г. бяха разпределени 557 книги на обща стойност 9 429 лв. на 27 регионални, 18 общински, 74 читалищни от следните издателства:

ИК“МАК“ – 195 бр. – 3 900 лв.

Изд. „Алфа-Омега“ – 50 бр. – 480 лв.

Изд. БАН – 244 бр. – 3 904 лв.

Изд. „Богиянна“ – 25 бр. – 500 лв.

УИ „Св. Климент Охридски“ – 43 бр. – 645 лв.

Общо: 557 бр. – 9 429 лв.

1.5. Споразумения за сътрудничество и поддръжка на техниката

От средата на 2020 г. до края на 2021 г. са получени общо 3 заявления от читалища в страната, за присъединяване към мрежата на ФГББ, които ще бъдат разгледани на първото заседание на УС през 2022 г.

През 2021 г. Фондацията продължи да поддържа ИКТ оборудването, предоставено за ползване на читалищните библиотеки в мрежата, съгласно подписаните споразумения за сътрудничество между Фондацията и партньорите от мрежата. Техническото

оборудване се поддържа от фирма Контракс АД, с която има подписан анекс, съгласно Решение на УС 5.1/17.12.2019 г. за техническа поддръжка на ИКТ оборудването до 31.12.2021 г. В рамките на отчетния период са извършени хардуерни ремонти и дейностите по преинсталация и чистене от вируси. Общите разходи за абонамент и резервни части за периода март – декември 2021 г. са в размер на 9 588.00 лв. с ДДС, от които 6 615.00 лв. за абонаментна поддръжка и 2 973.00 за части. През 2020 г. поддръжката е на стойност 12 115.00 лв. с ДДС, от тях 9 427.00 лв. за абонаментна поддръжка и 2 688.00 лв. са резервните части. Предприетата промяна в начина на формиране на абонаментната такса в зависимост от броя заявки, приети и приключени за съответния месец, по предварително определена скала и системата на работа с предварително договаряне на цена на основни резервни части доказва, че е успешна и води до снижаване на разходите. Друга причина е, че в някои случаи читалището ползва услугите на местни фирми, най-често интернет доставчика в даденият район или ползват ИКТ специалиста на общината.

Анализът на данните от 2021 г. показва, че броят на хардуерните проблеми е в рамките на допустимото, с оглед на това, че техниката е във всякакви гаранционни срокове: Дънна платка - 15 бр.; Захранващ блок - 5 бр.; Твърд диск - 5 бр.; Рам памет - 10 бр.; Суич - 1 бр.; Батерия Биос - 16 бр.; Рутер – 1 бр.

Преинсталация на софтуер и чистене на вируси – 25 бр. Бракувани са 9 бр. техника /6 бр. МФУ, 2 бр. монитор, 1 бр. проектор:

2. Застъпничество за мрежата от обществени библиотеки

2.1. Национален форум „Библиотеките днес”

На 24 ноември 2020 г. 25 ноември 2021 г. Фондация „Глобални библиотеки – България” организира за 6-та поредна година Национален форум - „Библиотеките днес”. Темата на форума през тази година беше – „Библиотеките в Единния цифров пазар“. Форумът за втора поредна година, поради COVID-19 пандемията, протече онлайн и ще се излъчваше на фейсбук страницата на Фондацията.

Основни въпроси, които бяха засегнати от представители на ИФЛА, ЕБЛИДА, Европеана, университетски преподаватели, библиотечни специалисти бяха промените в авторското право в електронна среда, достът до електронни книги в библиотеките, създаването на електронни ресурси, коопериране между библиотеките, отворен достъп до научно знание и до културното наследство, дигитализация и промени във функциите на библиотеките и образование.

Форумът беше открит от г-н Михаил Бояджиев, председател на УС на ФГББ, г-жа Весела Кондакова, зам.-министър на културата, която приветства участниците от нея и от името на проф. Велислав Минев, министър на културата.

В специален адрес към участниците Комисар Мария Габриел заяви, че ролята на библиотеките е изключително важна днес когато говорим за достъп до цифровизирано

съдържание и се изграждат се коалиции за отворен достъп на национално и европейско ниво.

Модератор на Форума беше г-жа Спаска Тарандова, изпълнителен директор на ФГББ.

В Първата сесия доц. д-р Мариана Тодорова от Българска академия на науките говори за технологични промени, информационни потоци и библиотеки и представи какво влияние ще окажат върху библиотеките новите прогресивни технологии, изкуствен интелект, създаването на единен облак от информация и въвеждането на роботизирани технологии. Стивън Уайбър, директор по политика и застъпничество в ИФЛА подчерта, че промените в авторско право в цифровия единен пазар сериозно засягат не само работата на библиотеките, но и влияят много сериозно на техните бюджети за покриване на различни видове права и лицензионни споразумения.

Ана Лазарова, Цифрова република и докторант в СУ „Св. Климент Охридски“ в презентацията „Единният цифров пазар: българското тълкуване“ представи как конфликтът между авторското право и правата на потребителя може да бъде овладян от закона за авторското право и какви стъпки досега бяха направени в България според европейските директиви, Ариадна Матас от Европеана постави фокуса върху влиянието на авторското право в цифровия единен пазар върху цифровото културно наследство. Прилагането на общото законодателство за авторското право може да създаде единна база данни за културното наследство на страните, за споделяне и използване и че това ще бъде възможно само с национална стратегия. Доц. д-р Анета Дончева, председател на Българска библиотечно-информационна асоциация и преподавател в СУ Св. Климент Охридски говори за основните предложения на ББИА в „Националния план за възстановяване и устойчивост - 2021“ за създаване и достъп до дигитални ресурси от библиотеки и изграждането на Българска дигитална библиотека.

Към участниците в сесията имаше въпроси относно трудностите при дигитализацията на книгите, прилагането на нови технологии, дигитализацията и спазването на авторските права, особено при заемането на електронни книги.

Втората сесия на форума беше фокусирана върху създаването на съдържание в дигитална среда, отворения достъп до научно знание, използването му в образованието при съблюдаване на авторското право и неговото прилагане.

Проф. д-р Елиза Стефанова в своята презентация – „Библиотеките в единния цифров пазар – нови отговорности за достъп по знания“ засегна какво биха могли да направят библиотеките, за да участват в процеса на разработване на съхранение на данни с отворен достъп, за българския облак за отворена наука като част от европейски един облак за отворена наука. Тя подчерта, че е важно да се повиши информираността, защото обществеността не знае какво има в библиотеките.

За политики за обществени библиотеки във връзка с развитието на библиотечните колекции, различни стратегии за отворен достъп и авторските права говори Зейла Перейра, директор на обществената библиотека в Евора (Португалия) и член на УС на ЕБЛИДА, и за това как библиотеките ще оцелеят в дигиталната среда с оглед на Инициатива за отворен достъп (Декларация от Будапеща). Проф. Таня Тодорова засегна взаимовръзката „Дигитално образование – Отворен достъп –

Библиотеки”. Тя посочи, че ще трябва да се изпълнят няколко задачи, за да се свържат тези три звена. Процесът ще бъде дълъг, защото България все още не е транспонирала европейските директиви.

От страна на Creative Commons, Комий Франсоаз говори за лицензи и инструменти за авторско право в новата дигитална среда като направи преглед на лицензите, които са създали във връзката с авторските права.

Проф. дин. Стоян Денчев и проф. д-р Тереза Тренчева, зам.-ректор на Университета по библиотекознание и информационни технологии, представиха резултати от изследване на тема „Съвременното състояние на грамотността в областта на интелектуалната собственост в България”.

Форумът завърши с обобщения като Михаил Бояджиев, председател на Управителния съвет, благодари на участниците за споделените виждания по теми, важни за библиотеките в дигитална среда и заяви, че предстои много работа за всички, но е убеден, че с общи усилия и обмен на информация и идеи, те ще бъдат способни да се справят.

ФГББ организира Годишния форум с партньорство с СУ „Св. Климент Охридски” и Университета по библиотекознание и информационни технологии. Медийни партньори бяха онлайн медиите Аз чета и Детски книги.

2.2. Годишни награди на ФГББ

В периода септември-октомври 2021 г. се проведе петата кампания за набиране на номинации за Годишни награди на Фондация „Глобални библиотеки – България”. В рамките на кампанията библиотеки от страната, самите медии и други заинтересовани страни имаха възможност да направят номинации в четири категории – за национална и регионална медия, за спомоществовател и за публична институция, които са допринесли за популяризиране на дейността на обществените библиотеки в страната, съдействали са или са спомогнали за реализирането на определени дейности, за разрешаване на определени проблеми или за достигане до нови публики и постигане на по-добри резултати.

Бяха получени 8 номинации. На конкурсен принцип петчленно жури в състав доц. Георги Лозанов (председател), проф. Боряна Христова, проф. Владимир Атанасов, Георги Константинов и Снежана Йовева определи победителите в отделните категории, съобразно Статута на наградите.

Наградите бяха връчени на тържествена церемония на 25 ноември 2021 в клуб „Перото” при спазване на всички епидемиологични мерки.

В категорията за **медия с национално покритие** беше отличена **btv Новините**, които подкрепят „книгата“ като кауза чрез устойчива политика на отразяване на проблеми на библиотеките и споделяне на добри практики и примери, които са вдъхновяващи за дарителството на книги. В поредица от репортажи тя отрази откриването на първата реновирана библиотека през последните 30 г., а именно регионална библиотека „Пейо Яворов” гр. Бургас и въвеждането на нова услуга в условията на пандемия за обслужване на читатели БИБЛИОМАТ от регионална библиотека „Пенчо Славейков”

гр. Варна. Впечатляващо за политиката на bTV Media Group като национална медия по отношение на библиотеките, литературата и най-общо изкуствата, че въпреки че нямат отделна програма, посветена на темата, редовно се засягат теми, които подкрепят „книгата“ и библиотечната дейност.

В категорията за **медия с регионално покритие**, допринесла за поставянето и разработването на местно ниво на теми, свързани с развитието на обществените библиотеки беше отличена **Телевизия Запад**, която предоставя новинарско информационно покритие за цяла Югозападна България: общините Кюстендил, Дупница, Гоце Делчев, Гърмен, Петрич и Сандански. Дейността на Регионална библиотека Кюстендил винаги е била във фокуса на културните предавания на телевизията с коректно и обективно отразяване на събития и факти. От м. март 2020 г. творчески екип на телевизията разработва и реализира **предаването „Книгите, които ни свързват“**. То е едновременно културно, образователно, развлекателно. В основата на концепцията му е да поставя и разглежда теми, които отразяват и популяризират всички аспекти на дейността на Регионалната библиотека в Кюстендил и библиотечната мрежа от обществени библиотеки в областта.

Наградата за **публична институция**, която през изминалата година е подобрила условията за свободен и равен достъп до информация, култура, знание и услуги за гражданите чрез подкрепа за обществени библиотеки отиде при **Община Бургас**, представлявана от кмета Димитър Николов, за изграждането на нова съвременна библиотека. След реализиране на проекта в размер на 9 943 899 лв., РБ „П. К. Яворов“ отвори врати за своите ползватели на 1 април 2021 г., тя е притегателен център не само за бургаската общественост, но и за гостите и посетителите на града.

Наградата за **спомоществовател „Снежана Янева“** се връчва за дарителска дейност в подкрепа на кампания, проект или инициатива, свързана с обществените библиотеки в страната. Носител през 2021 г. е Фондация „Лъчезар Цоцорков“, номинация на Народно читалище „Фар 1930“ с. Паволче. Фондацията финансира и работи за първи път с читалища и библиотекари чрез проект „Опознай себе си и предай нататък“, реализиран от НЧ „Фар 1930“ в партньорство с „Тиймко“ ЕООД от м. януари до м. септември 2021 г. на стойност 12 282 лв. Това е иновативна застъпническа кампания за библиотечни работници от читалищата в Северозападна България, които работят с деца и ученици през ваканциите и срещат затруднения с неовладените емоции на подрастващите. Всяка от обхванатите 21 библиотеки обогати библиотечния си фонд с комплект от 8 книги по темата за различни възрасти и карти за игра „Емоциите“.

Знакът на годишните награди е стилизирано пластично изображение, изработено от художника Павел Божерянов. Наградите нямат друго материално изражение освен художествения си знак.

2.3. Участие в национални и международни прояви

Заради продължилата ситуацията с COVID 19 пандемията много от планираните

национални и международни събития бяха отложени или се проведеха онлайн.

2.3.1. ALL Digital Week

Фондация „Глобални библиотеки – България“, като член на All Digital се включи за поредна година в Цифровата седмица (ALL DIGITAL WEEK), която се проведе в края на март 2021 при безпрецедентни обстоятелства в средата на пандемията COVID-19. Всички партньори работиха усилено, за да адаптират работата си и да предоставят подкрепа на своите общности. Повечето от събитията се проведеха онлайн като много от тях са фокусирани върху учителите, за да им помагат да организират дистанционно обучение по най-ефективния начин при толкова много затворени училища. През 2021 фокусът беше върху следните теми:

- Застъпничество за ползите от учене през целия живот като условие за подобряване на цифровите умения
- Насърчаване на медийната грамотност и критичното мислене
- Изграждане на доверие в технологиите чрез развитие на киберсигурност и онлайн умения за безопасност

Разработване на набор от умения за работната сила, засегната от дигиталната трансформация.

ФГББ направи серия от постове във Facebook за медийната грамотност.

11-то издание на кампанията ALL DIGITAL Week беше подкрепено от Certiport и е в стратегическо партньорство с европейските организации: Lifelong Learning Platform, Europeana, Public Libraries 2030, CEPIS, и European Cybercrime Centre of Europol. Това е ежегодна кампания за повишаване на цифровата грамотност и използването на цифровите технологии и се провежда от центрове за компетентност, библиотеки, училища и неправителствени организации в цяла Европа.

2.3.2. XXXI научна национална конференция „Библиотеките предизвикателства и трансформации в COVID 19 среда”

ФГББ беше партньор в организирането на XXXI научна национална конференция „Библиотеките предизвикателства и трансформации в COVID 19 среда”, която се проведе на 14 и 15 октомври 2021 г. в новата сграда на регионална библиотека „Пейо К. Яворов“. В рамките на конференцията бяха споделени теоретични постановки, както и резултати от проекти и добри практики, свързани с актуални проблеми като развитие на библиотечните колекции в дигитална среда, дигитализация и предоставянето на онлайн услуги, иновативни решения за традиционни услуги и програми на библиотеките. От страна на ФГББ Спаска Тарандова, изпълнителен директор, представи възможностите за литературен туризъм и литературния сайт, с достъп до дигитални писмени обекти, разработени по проект „Писмени съкровища по Долен Дунав“. В съавторство с доц. д-р Анета Дончева, изследовател по проект БИБЛИО, беше представен и доклад „Един

съобразен с бъдещето подход за професионално образование и обучение”, свързан с нови работни профили за библиотекари в дигитална среда.

2.3.3. Европейска седмица на кодирането

От 9 до 24 октомври 2021 г. поради здравната обстановка организаторите на европейската седмица на програмирането /Code Week/ отправиха призив за провеждане на повече занимания онлайн в рамките на инициативата.

Фондация "Глобални библиотеки - България" разпространи информация до обществените библиотеки в страната за основните акценти на кампанията през 2021 г. при тези необичайни условия.

Тази година регионалните библиотеки в Благоевград, Враца, София, Търговище и Ямбол и читалищната библиотека в гр. Рила се включиха с различни прояви - демонстрираха занимателни игри с програмируема интерактивна играчка Bee Bot, проведоха уъркшопи по програмиране с роботчето Finch, STEM игри в библиотеките и в училища за ученици. Проведоха се 22 занимания, в които участваха 270 ученици от начален и среден курс.

2.3.4. Други кампании и участия

От 17 до 20 юни 2021 г. Спаска Тарандова, изпълнителен директор и Анета Дончева, експерт по проект БИБЛИО участваха в работна среща на Българската платформа за международно развитие. В рамките на срещата бяха обсъдени предложение на споразумение между БПМР и МОН с изпълнение на Програма „България 2030“, както и елементи на Програма за Глобално образование и повишаване на информираността по международното сътрудничество за развитие, изготвена от Министерство на външните работи.

На 10 и 11 септември София Българската платформа за международно развитие проведе Деветата конференция за глобално образование на тема „Образование за глобално гражданство в условията на Ковид-19. Общи хоризонти – различни реалности“. В рамките на конференцията образованието в условията на COVID-19 беше разгледано от различни гледни точки, в това число как тя се отразява на академичните резултати на учениците, как се наложи новата онлайн реалност в училище с нейните позитиви и пасиви, пред какви психични предизвикателства COVID-19 постави ученици, родители и учители; как агресията и тормоза се настаниха трайно в ИНТЕРНЕТ пространството, как да ги различаваме и да им противодействаме; как да подпомогнем изграждането на младежите като цялостни и здрави личности, притежаващи лидерски умения.

В рамките на конференцията се проведоха различни ателиета.

Спаска Тарандова, изпълнителен директор на ФГББ и Жюстин Томс, ABC Design & Communication проведоха практическо обучение на учители по онлайн медийна грамотност с фокус върху дезинформацията в социалните медии. Учители ще могат да ползват и всички ресурси, разработени в рамките на проект Get your facts straight, финансиран по програмата Media Literacy for All на Европейската комисия, в който ФГББ е партньор.

На 13 и 15 октомври 2021 г. се проведе онлайн 14-годишната работна среща на ALL DIGITAL. Тема на срещата беше „Дигитални умения и инструменти за по-добър свят“. Срещата е годишната среща на всички членове на ALL DIGITAL и заинтересовани страни: организации с нестопанска цел, библиотеки и мрежи от центрове за цифрова компетентност, които дават възможност на гражданите в цяла Европа с технологии. Това е възможност да представят постиженията и да се обменя идеи с политиците на ниво ЕС и с учени, млади хора, обучители по дигитални умения и частни компании, наред с други заинтересовани страни. Трите дни на събитието бяха фокусирани върху трите теми за цифрово овластяване: граждани и центрове за компетентност; STE(A)M възпитатели; и млади хора. Основната цел на събитието е повишаване на капацитета, готовността и устойчивостта на центрoвете за цифрова компетентност. В рамките на срещата бяха представени редица проекти по тези теми, изпълнявани от партньори в мрежата.

ФГББ подкрепи XX-та национална научна конференция с международно участие „Библиотеки – четене – комуникации“, организирана от регионална библиотека “Петко Р. Славейков” на 17-18 ноември 2021 г., в гр. Велико Търново, посветена на информационното осигуряване на лица със специални потребности. Спаска Тарандова, изпълнителен директор представи доклад за необходимостта от предоставянето на електронни книги от обществените библиотеки в новите условия. Конференцията има своята дългогодишна история и е утвърден формат за среща на библиотечни специалисти от различни видове библиотеки и обхваща теми в областта на библиотечни и информационни науки, книгознание, литературна история, печатни комуникации и медии.

Членове на оперативния екип участваха и в редица други онлайн срещи, организирани от министерства, агенции, партньорски и сродни организации по теми, които работи или имат потенциал за бъдещо развитие и съвпадат с целите на ФГББ.

3. Развитие на капацитета на ФГББ и мрежата от обществени библиотеки чрез проекта дейност

3.1. Проект „БИБЛИО – повишаване на дигиталните умения и компетентности на библиотекарите в Европа“

През 2021 г. ФГББ продължи работата си като партньор по проект БИБЛИ, финансиран по Програма Еразъм + КА2 / Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики (Sector Skills Alliance). Цел на проекта: да се справи с разликата в уменията в библиотечния сектор в новата цифрова среда като анализира нуждите, разработи и тества нова обучителна програма за VET доставчици, която ще е съобразена с ниво 5 на Европейската квалификационна рамка/ European Qualifications Framework (EQF).

Проектът Biblio обединява 10 партньори от пет държави. Партньорството включва секторни организации - национални и международни библиотечни мрежи и организации; VET доставчици /ЦПО/, университет и две европейски мрежи в областта на цифровите умения и библиотечните специалисти.

Проектът е насочен към библиотечните специалисти и безработните в библиотечния сектор, като предлага възможност след повишаване на цифровите и меките умения да се предоставят иновативни услуги за потребителите.

Работата по проекта и структурирана в 6 работни пакета. През 2021 г. екипът по проекта работи по следните дейности:

- Изработване на методология и учебни програми за идентифицираните два нови профила за работа в библиотеките в дигитална среда (Специалист комуникации и работа с общността и Отговорник за цифровата трансформация) съобразно DigComp и EntreComp.
- Набиране на 100 библиотечни специалисти за тестване на обучителните модули за двата работни профила е платформата MOOC на английски език.
- Тестване на обучителни модули съгласно DigComp и EntreComp в платформата MOOC.
- Участие в онлайн работни срещи и популяризиране на проекта.
- Дейностите по проета през 2021 г. се популяризираха през сайта и фейсбук страницата на ФГББ, с доклади на конференции, публикации в професионални списания и представяни на семинари на библиотекарите.

Проектът има и самостоятелен сайт <https://www.biblio-project.eu/>, за който също се подготвят материали от страна на ФГББ съгласно утвърдения план.

3.2. Проект „Писмени съкровища по Долен Дунав”

Фондация „Глобални библиотеки – България“ в периода 2018 – 2021 изпълни проект „Писмените съкровища на Долен Дунав“ (The Written Treasures of Lower Danube – TWTLD), финансиран по програма „INTERREG VA RO-BG“. Партньори по проекта са Окръжна библиотека „Александру и Аристя Аман“ – Долж, Крайова (Румъния), Регионална библиотека „Любен Каравелов“ – Русе и Фондация „Глобални библиотеки – България“ като водещ партньор.

Общата цел на проект „Писмените съкровища на Долен Дунав“ е насърчаване на съвместното опазване, защита, популяризиране и развитие на писменото нематериално културно наследство на трансграничния регион България – Румъния, чрез диверсификация на туристическите услуги и развитието на литературния туризъм като основен фактор за използване на общите предимства и потенциали. Изпълнението на проекта дългосрочно ще доведе до валоризация на неизползваните предимства на писменото духовно културно наследство и постигане на балансиран ефект върху териториалното развитие на туризма в трансграничната зона. Така очертаната обща цел се изпълнява чрез следните специфични цели:

- Създаване на интегриран туристически продукт “Писмените съкровища на трансграничната дестинация по Долен Дунав за литературния туризъм” и промотиране на новия съвместен положителен имидж на трансграничния район.
- Създаване на трансгранична мрежа, обединяваща всички заинтересовани страни и повишаване на капацитета му за съвместно стратегическо планиране, управление и устойчиво развитие на литературния туризъм.

И през 2021 година продължиха трудностите по изпълнението на отделни дейности на проекта, предвид развитието на пандемията от COVID-19 и мерките насочени към нейното ограничаване. В резултат на работата на експертите и различните дейности по проект „Писмените съкровища на Долен Дунав“ са създадени:

- Две пилотни модерни базирани на най-новите дигитални технологии центрове в библиотеките в Русе и Крайова за развитие на литературни туристически атракции.
- Шест литературни туристически пакета и шест туристически маршрута за трансграничния регион
- База данни от над 400 000 дигитализирани страници от писменото литературно наследство документи на институции от целия трансграничния регион – библиотеки, музей, архиви, манастири. Библиотеките партньори ще обогатяват във времето тази база, достъпна на литературния сайт за потенциални туристи и други заинтересовани страни.
- Мрежа на заинтересованите страни от трансграничния регион, която се ангажира да развива последователно и целенасочено литературния туризъм, базиран на партньорство между публичния сектор, държавните и общинските институции, библиотеките, читалищата, частния сектор и неправителствените организации.
- Разработен и достъпен на 5 езика е литературен сайт „Долен Дунав: Литературен свят на два бряга”, който предоставя удобен достъп до дигитализирано съдържание в рубриката „Писмени съкровища” и представя петте литературни туристически пакета.

- Проведени са два международни литературни фестивала в Русе и Крайова. Въпреки трудностите, произтичащи от ограничителните мерки, свързани с COVID-19, фестивалите привлякоха по над 120 личности в културната сфера: писатели, литературни критици, преводачи, издатели, редактори, журналисти и автори на комикси от Румъния и България. Бяха организирани представяния на книги, изложби на книги, работни срещи, публични четения и дебати.
- Разработен е пакет от документи, включващ стратегии, политики и планове, които да ползват различните заинтересовани страни от интегрирания туристически продукт.

3.3. Проект „Финансова грамотност чрез обществените библиотеки

От периода декември 2018 г. – декември 2021 г. Фондация „Глобални библиотеки - България“ изпълнява проект за насърчаване на финансовата грамотност „Финансова грамотност чрез обществените библиотеки“ (**“Financial literacy through Public libraries”**), финансиран по програма Еразъм+. Проектът FINLIT има за своя основна цел да повиши нивото на финансова грамотност на възрастните хора, използвайки нов подход и огромния потенциал на обществените библиотеки като центрове за неформално образование и учене през целия живот. В рамките на проекта е разработена обучителна програма за библиотекари и за потребители на библиотечни услуги. Проектът даде нови умения и знания на библиотекарите, които ежедневно обучават възрастни хора в своите библиотеки. Възрастовата група 50+ години се нуждае от допълнителна подкрепа в бързо променящата се и твърде сложна съвременна финансова среда, в която финансовите продукти и услуги стават все по-многобройни, по-сложни и по-рискови.

В рамките на проекта са реализирани следните дейности:

- Разработена е обучителна програма за обучители по финансова грамотност (библиотекари)
- Разработване на обучителна програма за потребители (50+): създадено учебно съдържание в две нива на сложност.
- Проведени са пилотни обучения на библиотекари (онлайн и присъствено в регионална библиотека „Любен Каравелов“ гр. Русе) и ползватели на библиотеките 60+ в област Русе.
- Конфигурирана е онлайн платформа за обучение по финансова грамотност - <https://finlit.eu/edu/> с 5 езикови версии на платформата. Конфигурирани са 8 курса, 46 модула, на 5 езика. Извършени са предварителни тестове на платформата. Предвидени са публикации в секция за новини и събития с информация от всяка страна-партньор.

През август 2021 екипът на ФГББ проведе международната работна среща по проекта в регионална библиотека „Пейо К. Яворов“ гр. Бургас. На 7 декември 2021 г. се проведе заключителната конференция на по проекта. Поради COVID-19 пандемията срещата протече онлайн в платформата zoom с участието на партньорите по проекта от България, Полша, Румъния и Словения, библиотеки, които са участвали в пилотните

обучения и финансови експерти от четирите страни, сред които: Елена Митева - ОИСР, Калоян Симеонов – Министерство на финансите, Адам Рафалски, Директор на департамент „Образование и комуникации“ към администрацията на Финансовия омбудсман, Полша и Алина Миешко, Мениджър проекти за банковите услуги, Асоциация за защита на потребителите, Словения.

Българските експерти изразиха становище, че разработената в рамките на проекта платформа за обучение на възрастни във финансова грамотност е най-добрият ресурс в областта на финансовата грамотност, които се предлага в момента.

Благодарение на усилията на ФГББ и този проект ФГББ и библиотеки са включени в документ „Основни достижения в областта на финансовата грамотност” в План за изпълнение 2021 на Националната стратегия за финансова грамотност, приета от МС през 2020 г. и получаваме информация за работата на работната група към МФ.

3.4. Проект „Обучение за бъдещето

И през 2021 г. Фондация „Глобални библиотеки - България“ продължи работата си като партньор по проект „Обучение за бъдещето” (“TEACH FOR FUTURE”), финансиран по програма Еразъм+, КА2. Проектът цели създаване на условия за образователна трансформация на възрастни чрез иновации, технологии и предприемачество чрез развитие на центрове на „върхови постижения”, изграждане на транснационална мрежа от обучители и разработване на иновативни обучителни програми.

Работата и през 2021 г. беше съпътствана от редица трудности, следствие породилите се от пандемията обстоятелства. Основни дейности реализирани през 2021 г.:

- Подбор на 70 обучаеми от област Видин за повишаване на умения по ИКТ; Управление на иновациите и мрежово сътрудничество; Предприемачество и лидерство.
- Разработване на обучителна програма и обучителни материали Предприемачество и лидерство.
- В центровете за върхови постижения (за България- регионална библиотека „Михалаки Георгиев“ гр. Видин) се преведе по групи обучение на 70 възрастни за 3D моделиране и 3D принтиране.
- Проведени бяха и хибридни обучения на 70 обучаеми по Управление на иновациите и мрежово сътрудничество; Предприемачество и лидерство.
- Онлайн международна среща на партньорите по проекта, на която ФГББ беше символичен домакин.

Между партньорите се поддържа постоянна комуникация по имейл. Водещият партньор консултира ситуацията с Агенцията, координираща Еразъм+ в Румъния текущо. Онлайн формата на комуникация за провеждане на всички дейности се очертава като единствено възможно решение за изпълнение на дейностите по проекта към момента. Беше одобрена промяна на бюджета и актуализация на графика за изпълнение на дейностите, свързани с менторските кампуси.

Заклучение

През 2021 г. фондация „Глобални библиотеки – България“ продължи да работи в динамични условия, произтичащи от всички промени и ограничения, които наложи COVID 19 пандемията. Работата по проекти се реализираше основно в онлайн среда в постоянна комуникация с партньорите и в координация с управляващите органи. Участието в национални и международни прояви беше основно онлайн, и присъствените събития бяха сведени до минимум.

През 2021 г. ФГББ успешно проведе за първи път изцяло онлайн националния форум „Библиотеките днес“. Това позволи да бъдат поканите представители на международни организации на ИФЛА, ЕВЛИДА, Europeana, Creative Commence с оглед на избраната тема „Библиотеките и единния цифров пазар“. Резултати от проследяване на различните сесии на форума и излъчването на Годишните награди на ФГББ онлайн показва, че фондацията разширява своята популярност и достига до все повече заинтересовани страни.

ФГББ продължи да поддържа ИКТ оборудването в читалищните библиотеки. Необходимо е да се потърси решение за подмяна на техниката и осигуряване на безплатен WiFi във всички обществени библиотеки. Това ще разшири кръга от потребители и ще привлече повече млади хора.

ФГББ все по-успешно работи по проекти, насочени не само към библиотечните специалисти, но и към техните целеви групи. Преминаването в онлайн режим на работа може да се наложи като трайна тенденция и затова надграждането на онлайн обучителната платформа с ресурси за библиотекари трябва да продължи и да се разшири.

Това налага да се изработи ясна политика по привличането на допълнителни експерти, които да осигуряват успешното изпълнение на проектите и включване в нови.

Членството на организацията в международни и национални мрежи със сходни интереси се отразява много положително за определяне на бъдещите насоки в работата на ФГББ. Фондацията е търсен партньор за участие в кампании и проекти. ФГББ присъства успешно на национални и международни форуми, свързани с библиотеки, образованието и цифровият дневен ред.